

Kohtuasi C-677/19

Eelotsusetaotlus

Taotluse esitamise kuupäev:

11. september 2019

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Tribunalul Vâlcea (Vâlcea esimese astme kohus, Rumeenia)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

25. aprill 2019

Kaebaja:

S.C. Valoris S.R.L.

Vastustajad:

Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Craiova –
Administrația Județeană a Finanțelor Publice Vâlcea

Administrația Fondului pentru Mediu

[...]

*TRIBUNALUL VÂLCEA - SECȚIA A II-A CIVILĂ (Vâlcea esimese astme kohus –
teine tsiviilkolleegium, Rumeenia)*

MÄÄRUS

25. aprilli 2019. aasta avalik kohtuistung

[...]

Kohturegistrisse on kantud haldus- ja maksuasi, mille menetluspoolteks on kaebaja S.C. Valoris S.R.L. ja vastustaja Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Craiova – Administrația Județeană a Finanțelor Publice Vâlcea (Rumeenia maksuameti Craiova maksukeskuse Vâlcea piirkondlik osakond) ning menetlusse kaasatud vastustaja Administrația Fondului pentru Mediu (Rumeenia keskkonnafondi amet) seoses keskkonnalõivu tagasimaksmise nõudega.

[...]

KOHUS

Seoses eelotsusetaotlusega Euroopa Liidu Kohtule leiab kohus järgmist:

I. Vaidluse ese. Asjassepuutuvad asjaolud

1. Kaebaja, Râmnicu Vâlceas [...] asuv äriühing S.C. Valoris S.R.L., esitas Tribunalul Vâlcea (Vâlcea esimese astme kohus, Rumeenia) 30. jaanuaril 2019 kaebuse, milles palub, et vastustajaid Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Craiova – Administrația Județeană a Finanțelor Publice Vâlcea (Rumeenia maksuameti Craiova maksukeskuse Vâlcea piirkondlik osakond) ja Administrația Fondului pentru Mediu (Rumeenia keskkonnafondi amet) kohustataks maksta tagasi keskkonnalõivuuna makstud 2451 Rumeenia leud (RON), millele lisanduvad intressid, mis on arvutatud lõivu maksmise kuupäevast kuni tagasimaksmiseni, sealhulgas kohtukulud.
2. Kaebaja maksis 2451 leud 25. augustil 2014 selleks, et registreerida Rumeenias auto [...], mille kaebaja ostis Madalmaades, kus see oli esimest korda registreeritud 12. jaanuaril 2007.
3. Registreerimiskuupäeval keskkonnalõivu maksmise kohustus on ette nähtud valitsuse erakorralise määruse nr 9/2013 mootorsõidukite keskkonnalõivu kohta (Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2013 privind timbrul de mediu pentru autovehicule) (edaspidi: „OUG nr 9/2013“) artikli 4 punktis a.
4. 7. augustil 2017 võeti vastu valitsuse erakorraline määrus nr 52/2017 sõiduautodele ja mootorsõidukitele ette nähtud eritasu, mootorsõidukite saastetasu, mootorsõidukite heitgaaside tekitatud õhusaaste tasu ja mootorsõidukite keskkonnalõivu tagasimaksmise kohta (Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 52/2017 privind restituirea sumelor reprezentând taxa specială pentru autoturisme și autovehicule, taxa pe poluare pentru autovehicule, taxa pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule și timbrul de mediu pentru autovehicule) (edaspidi: „OUG nr 52/2017“), millega on reguleeritud nende maksukohustuslaste õigus, kes on maksnud sama laadi tasusid, mida on nimetatud õigusakti pealkirjas (sealhulgas keskkonnalõivu), nõuda nende tasude tagasimaksmist, koos intressidega [lk 2] sissenõudmise kuupäeva ja tagastamise kuupäeva vahelise aja eest, pädevale maksuhaldurile esitatud avalduse alusel.
5. Vastavalt OUG nr 52/2017 artikli 1 lõikele 2 tuli tagasimaksmise nõuded esitada 31. augustiks 2018, muidu nõudeõigus lõppes.
6. Kaebaja ei ole järginud seda tähtaega, kuna ta esitas nõude 2451 leu tagasimaksmiseks Administrația Județeană a Finanțelor Publice Vâlcea (riigi maksuameti Vâlcea piirkondlik osakond, Rumeenia) alles 6. detsembril 2018.
7. 7. jaanuari 2019. aasta kirjas teatas vastustajast maksuhaldur kaebajale, et ta ei rahuldanud tema nõuet põhjusel, et nõue oli esitatud hilinemisega.

II. Põhikohtuasjas kohaldatavad liikmesriigi õigusnormid:

8. Põhikohtuasjas kohaldatakse järgmisi materiaalõiguslikke õigusakte:

OUG nr 9/2013 artikkel 4 (kehtis kuni 31. jaanuarini 2017):

„Keskkonnalõivu tuleb maksta ainult üks kord: a) siis, kui pädeva asutuse registrisse tehakse kanne selle kohta, et mootorsõiduki esimene omanik Rumeenias on omandanud sõiduki omandiõiguse, ning väljastatakse registreerimistunnistus ja registreerimisnumber; [...]“.

OUG nr 52/2017 artikkel 1:

„(1) Maksukohustuslased, kes on tasunud sõiduautodelt ja mootorsõidukitelt ette nähtud eritasu vastavalt seaduse nr 571/2003, millega kehtestatakse maksuseadustik (Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal), artiklitele 214¹–214³ ja selle hilisematele muudatustele ja täiendustele, mootorsõidukite saastetasu, mis on sätestatud valitsuse erakorralise määrusega nr 50/2008 mootorsõidukite saastetasu kehtestamiseks (Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 50/2008 pentru instituirea taxei pe poluare pentru autovehicule), kinnitatud seadusega nr 140/2011, mootorsõidukite heitgaaside tekitatud õhusaaste tasu, mis on ette nähtud seadusega nr 9/2012 mootorsõidukite heitgaaside tekitatud õhusaaste tasu kohta (Legea nr. 9/2012 privind taxa pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule) ja selle hilisemate muudatustega, ning mootorsõidukite keskkonnalõivu, mis on ette nähtud dokumendis [OUG nr 9/2013], kinnitatud seadusega nr 37/2014 muudetud ja täiendatud redaktsioonis, ning selle hilisemates muudatustes ja täiendustes, ning kellele ei ole käesoleva erakorralise määruse jõustumiseni neid tagasi makstud, võivad nõuda nende tagasimaksmist, sealhulgas intresse sissenõudmise kuupäeva ja tagasimaksmise kuupäeva vahelise aja eest, esitades avalduse pädevale keskele maksuhaldurile. Intressimäär on sätestatud seaduse nr 207/2015, millega kehtestatakse maksumenetluse seadustik (Legea nr 207/2015 privind Codul de procedură fiscală), artikli 174 lõikes 5, ning hilisemates muudatustes ja täiendustes.

(2) Lõikes 1 nimetatud õigus nõuda tagasimaksmist tekib maksukohustuslastel alates käesoleva erakorralise määruse jõustumise kuupäevast, sõltumata maksu sissenõudmise ajast ja erandina seaduse nr 207/2015 artikli 219 sätetest ning hilisematest muudatustest ja täiendustest, tagasimaksmise nõuded tuleb esitada 31. augustiks 2018, muidu nõueõigus lõpeb“.

Seaduse nr 207/2015, millega kehtestatakse maksumenetluse seadustik (Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală), artikkel 168:

„(1) Maksukohustuslase nõude korral tagastatakse mis tahes alusetult makstud või saadud summa.“

Seaduse nr 207/2015 artikkel 219:

„Maksudokumentide õigus nõuda sissenõutud maksu tagasimaksmist lõpeb viie aasta möödumisel alates tagasimaksmise nõudeõiguse tekkimise aastale järgneva aasta 1. jaanuarist“. [lk 3]

III. Põhikohtuasjas asjakohased liidu õigusnormid

9. Kohus leiab, et antud juhul on asjakohane Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 110, mille kohaselt:

„Ükski liikmesriik ei kehtesta teiste liikmesriikide toodetele mingeid otseseid ega kaudseid riigimakse, mis on suuremad samasugustele kodumaistele toodetele kehtestatud otsestest või kaudsetest maksudest“.

10. Lisaks sellele tuleneb Euroopa Liidu Kohtu praktikast mitmeid põhimõtteid ja avaldusi, mis võivad menetluses oleva kohtuvaidluse puhul asjakohased olla:

Euroopa Liidu lepingu artikli 4 lõikes 3 sätestatud *lojaalse koostöö* põhimõtte osas on Euroopa Liidu Kohus leidnud, et *„liikmesriik [ei või] võtta vastu sätteid, mille kohaselt sõltub sellise maksusumma tagastamine, mille Euroopa Kohus on oma otsusega tunnistanud liidu õigusega vastuolus olevaks või mille kokkusobimatus selle õigusega tuleneb nimetatud otsusest, tingimustest, mis käsitlevad konkreetselt seda maksu ja mis on vähem soodsad kui need, mida kohaldatakse tagastamisele nende puudumisel“* (10. septembri 2002. aasta kohtuotsus Prisco ja CASER, C-216/99 ja C-222/99; 2. oktoobri 2003. aasta kohtuotsus Weber’s Wine World jt, C-147/01; 30. juuni 2016. aasta kohtuotsus Ciup, C-288/14).

Lisaks tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, et *„võrdväarsuse põhimõtte järgimine tähendab, et liikmesriigid ei näeks ette menetlusnorme, mis on nõuete korral, mis esitatakse selliste maksude tagasisaamiseks, mis põhinevad liidu õiguse rikkumisel, vähem soodsad kui normid, mis on kohaldatavad sarnaste hagide korral, võttes arvesse nende eset, alust ja olulisi tunnuseid, siseriikliku õiguse rikkumisel põhinevatele hagidele“* (19. juuli 2012. aasta kohtuotsus Littlewoods Retail jt, C-591/10; 30. juuni 2016. aasta kohtuotsus otsus Ciup, C-288/14).

Samuti on Euroopa Kohus leidnud, et liikmesriigi õiguse kohaselt teatavate liidu õigusega vastuolus kogutud maksude tagasinõudmiseks esitatava hagi puhul tuleb järgida tõhususe põhimõtet, mis tähendab, et *„menetluse reguleerimisega [ei või] muuta hagi esitamist ülemäära raskeks või võimatuks“* (10. juuli 1997. aasta kohtuotsus Palmisani, C-261/95; 12. detsembri 2006. aasta otsus Test Claimants in the FII Group Litigation, C-446/04).

IV. Põhjused, mille tõttu eelotsusetaotluse esitanud kohus eelotsusetaotluse esitas

11. Euroopa Liidu Kohus leidis oma 9. juuni 2016. aasta kohtuotsuses Budişan (C-586/14), et kuigi ELTL artikliga 110 ei ole vastuolus, kui liikmesriik kehtestab

mootorsõidukitele maksu, mida kohaldatakse imporditud kasutatud sõidukite suhtes nende esmasel registreerimisel selles liikmesriigis ning selles liikmesriigis juba registreeritud sõidukite suhtes nende omandiõiguse kohta selles liikmesriigis esimese kande tegemisel, on sellega vastuolus, kui liikmesriik vabastab nimetatud maksust juba registreeritud sõidukid, millelt on tasutud varem kehtinud maks, mis on tunnistatud liidu õigusega vastuolus olevaks ja mida ei ole tagasi makstud.

12. See otsus tehti pärast muid Euroopa Kohtu otsuseid, milles olid mootorsõidukite saastetasud, mis olid Rumeenia õigusaktides varem kehtestatud, kuulutatud liidu õigusega vastuolus olevaks, kuna need on oma olemuselt sarnased keskkonnalõivuga (7. aprilli 2011. aasta kohtuotsus Tatu, C-402/09; 7. juuli 2011. aasta kohtuotsus Nisipeanu, C-263/10; 3. veebruari 2014. aasta kohtumäärus Câmpean ja Ciocoiu, C-97/13 ja C-214/13; 14. aprilli 2015. aasta kohtuotsus Manea, C-76/14).

13. Sellest tulenevalt võttis Rumeenia valitsus vastu OUG nr 52/2017, millega on reguleeritud kõigi eespool nimetatud maksudega oma olemuselt sarnaste tasude, täies ulatuses, koos intressidega, tagasimaksmine. [lk 4]

14. Kuid nagu juba märgitud, nähti OUG nr 52/2017 artikli 1 lõikes 2 ette tähtaeg, mille jooksul pidid maksukohustuslased tasu tagastamise nõuded pädeva maksuhalduri juures registreerima, st 31. augustiks 2018. Seega oli neid tasusid maksnud isikutel aega ligikaudu üks aasta, et kasutada oma tagasimaksmise nõudeõigust (alates kuupäevast, mil OUG nr 52/2017 jõustus – 7. augustist 2017 – kuni 31. augustini 2018).

15. Eelotsusetaotluse esitanud kohtule esitatud kaebuses väidab kaebaja, kes ei järginud nimetatud tähtaega, et see tähtaeg rikub liidu õigust, kuna see piirab maksukohustuslaste nõudeõigust ebaseaduslikult sissenõutud tasude tagasimaksmisele maksumenetluse seadustiku (Codul de procedură fiscală) artiklis 219 kindlaks määratud üldise õigust lõpetava tähtaja jooksul. Samuti väidab ta, et vastavalt Euroopa Liidu Kohtu praktikale on selliste tasude tagasimaksmise nõudeõiguse kasutamiseks peetud mõistlikuks 3–5-aastasi ajavahemikke.

16. Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab tarvilikuks ja vajalikuks teada saada Euroopa Kohtu tõlgendust sellele, mil määral järgitakse Euroopa Kohtu praktikast tulenevaid lojaalse koostöö, võrdväarsuse ja tõhususe põhimõtteid siis, kui kehtestatakse selline õigust lõpetav tähtaeg nõudele maksta tagasi maksud, mis on sisse nõutud liidu õigust rikkudes, nagu on ette nähtud OUG nr 52/2017 artikli 1 lõikes 2.

17. Sellega seoses tuleb märkida, et OUG nr 52/2017 artikli 1 lõikes 2 sätestatud õigust lõpetav tähtaeg on eritähtaeg, mis kehtestati ajutiselt saastetasu tagasimaksmise nõuete esitamiseks, samas kui puuduvad samalaadsed tähtajad selleks, et nõuda muude selliste summade tagasimaksmist, mis on riigieelarvesse sisse nõutud liikmesriigi õigust rikkudes.

18. Lõivude või muude tasude osas, mis on liikmesriikide kohtute otsustega tuvastatud ning mis on kehtestatud ja sisse nõutud liikmesriigi õigust rikkudes, saavad maksukohustuslased kasutada tagasimaksmise nõudeõigust seaduse nr 207/2015, millega kehtestatakse maksumenetluse seadustik (Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală), artiklis 219 sätestatud õigust lõpetava tähtaja jooksul, st viie aasta jooksul alates tagasimaksmise nõudeõiguse tekkimise aastale järgneva aasta 1. jaanuarist.

19. Seetõttu tekib lojaalse koostöö ja võrdväarsuse põhimõtete järgimise küsimus, kuna Rumeenia seadusandja on kehtestanud tähtaja, mida kohaldatakse ainult saastetasude maksmisele, samas kui liikmesriigi õigust rikkudes sisse nõutud muude summade tagasimaksmiseks ei ole õigust lõpetavaid tähtaegu ja tagasimaksmise nõudeõiguse kasutamise õigust lõpetav tähtaeg on tunduvalt pikem (viis aastat).

20. Lisaks sellele on Euroopa Kohtu varasemas kohtupraktikas tunnistatud liidu õigusega kooskõlas olevaks see, kui nii huvitatud isiku kui ka asjaomast haldusorganit kaitsva õiguskindluse huvides määratakse õiguskaitsevahendi kasutamise osas kindlaks mõistlik õigust lõpetav tähtaeg (16. detsembri 1976. aasta kohtuotsus Rewe-Zentralmanz ja Rewe-Zentral, C-33/76; 17. juuli 1997. aasta kohtuotsus Haahr Petroleum, C-90/94; 17. novembri 1998. aasta kohtuotsus Aprile C-228/96). Selliseid tähtaegu ei saa pidada tõhususe põhimõttega vastuolus olevaks, isegi kui määratluse kohaselt toob nende tähtaegade möödumine kaasa algatatud menetluse lõpetamise (28. novembri 2000. aasta kohtuotsus Roquette Frères, C-88/99). Sel viisil on peetud mõistlikuks ka liikmesriigi seatud kolmeaastast tähtaega (15. septembri 1998. aasta kohtuotsus Edis, C-231/96).

21. Kuna OUG nr 52/2017 artikli 1 lõikes 2 ette nähtud ligikaudu üheaastane õigust lõpetav tähtaeg on lühem kui muud tähtajad, mida eelotsusetaotluse esitanud kohus on Euroopa Kohtu praktikas tõhususe põhimõttega kooskõlas olevaks tunnistanud, peab kohus [lk 5] käesoleva kohtuasja lahendamiseks vajalikuks saada Euroopa Kohtult vastus kõnealuste põhimõtete tõlgendamise kohta.

NEIL PÕHJUSTEL,

SEADUSE NIMEL

MÄÄRAB

esitada Euroopa Liidu Kohtule ELTL artikli 267 alusel järgmine eelotsuse küsimus:

Kas lojaalse koostöö, võrdväarsuse ja tõhususe põhimõtteid tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu valitsuse erakorralise määruse nr 52/2017 (Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 52/2017) artikli 1 lõige 2, millega on kehtestatud ligikaudu üheaastane

tähtaeg teatavate liidu õigust rikkudes sissenõutud tasude tagasimaksmise nõude esitamiseks, kui liikmesriigi õigusnormid ei näe ette samalaadset tähtaega nende summade tagasimaksmise nõudeõiguse kasutamiseks, mis on sisse nõutud liikmesriigi õigust rikkudes?

[...] [menetlust puudutavad märkused ja allkirjad]

TÖÖDOKUMENT